

broderie etc., prin istoric, planșă și planul edificiilor. Sunt astfel analizate 44 de biserici și mănăstiri din Moldova, Țara Românească și Transilvania la care se adaugă 88 de picturi, broderii, porți și ferecăături realizate în acest secol. Împărțirea cronologică e realizată prin subdivizarea secolului în trei părți inegale ca realizări arhitectonice. Alături de arta creștină ortodoxă sunt analizate și principalele ctitorii ale maghiarilor și sașilor transilvăneni. Rolul voievozilor munteni și moldoveni în zidiri și dării în Transilvania și Balcani e important. Finalul volumului cuprinde o listă cu cele 132 de planșe din corpul lucrării. Excelentele condiții grafice cu care ne-au obișnuit publicațiile editate în tipografia Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române dau o elegantă ținută volumului al cincilea dintr-o serie care își propune prezentarea exhaustivă a artei creștine din România.

DORU MARTA

**Elena Mosora, Doina Hanga, Catalogul Cărții vechi
românești din colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare
„Lucian Blaga“ Cluj-Napoca (1561-1830),
Cluj-Napoca, 1991, 303 p.**

Un foarte util demers bibliografic ne parvine da la B.C.U. „Lucian Blaga“ din Cluj-Napoca. Catalogul cărții vechi românești aflată în colecțiile acestei prestigioase instituții vine să ușureze munca celor care se apleacă asupra acestui important capitol al culturii române medievale și moderne. După prefață, inspirat realizată de prof. dr. N. Edroiu, autoarele au întocmit o notă redacțională, care explică în detaliu structura prezentării fondului de carte cercetat, precum și o scurtă informație asupra modului de formare a bogatului fond de carte analizat. În total, catalogul prezintă 760 de titluri în 1435 de volume.

Primul capitol, dedicat sec.XVI cuprinde 5 titluri în 8 volume, majoritatea realizate de diaconul Coresi în tiparnița de la Brașov. Capitolul al doilea cuprinde cărți tipărite în secolul XVII. Sunt luate în considerare 39 de titluri în 113 volume. Demn de remarcat e înmulțirea considerabilă a tipografiilor în acest secol, cărțile apărând la Govora, Câmpulung, Iași, mănăstirea Dealu, Alba-Iulia, Târgoviște, Sebeș, Buzău, Snagov, Sibiu și București. Cel de-al treilea capitol, masiv, cuprinde colecția de tipărituri apărute în sec.XVIII. Numărul mare de titluri (299) și volume (496) apărute în majoritate în tipografiile muntene și moldovene obligă la meditație, secolul fanariot putând primi noi valențe interpretative, legate de evidenta emulație culturală a epocii, fără a neglija aportul lui Constantin Brâncoveanu în primul deceniu și jumătate al secolului. În Transilvania, centrul activității tipografice românești se mută la Blaj. În ultima parte a intervalului, activitatea corifeilor „Școlii Ardelene“, centreează preocupările în sfera

istoriei.

Ultimul capitol cuprinde prezentarea colecției din sec.XIX până la 1830. Perioada, bogată în tipărituri, permite analizarea a 404 titluri în 812 volume. În Transilvania continuă producția tiparniței de la Blaj, iar în Țara Românească și Moldova se remarcă centrele de la Iași și București, precum și tipografia de la Cernăuți. O parte a lucrărilor publicate de românii transilvăneni sunt editate la Buda și Viena. La final sunt incluse 6 titluri de tipărituri necuprinse în bibliografia românească veche sau cu dată incertă.

Sistemul de prezentare al volumelor este întocmit conform principiilor bibliografiei cărții vechi românești, organizat cronologic, publicațiile fiind analizate în ordine alfabetică pe titluri și autori. E menționată bibliografia care consemnează titlul, descrierea particularităților fiecărui volum (număr pagini, dimensiuni, număr inventar B.C.U., proveniența volumului, legătura de carte, însemnări manuscrise etc.), precum și numărul de rânduri și eventualele gravuri din corpul lucrărilor. Finalul cărții cuprinde un larg sistem de indice (alfabetic de titluri, alfabetic de autori și traducători, al tipografilor și tipografiilor, al centrelor tipografice, de nume toponimic, al provenienței publicațiilor), o scurtă bibliografie precum și traducerea în limba engleză a prefeței.

Munca istoricului cuprinde, înainte de toate, o laborioasă și continuă căutare a surselor. Cuprinderea sub o singură copertă a unui foarte bogat fond de carte veche românească păstrat la B.C.U. din Cluj vine tocmai în sprijinul acestor căutări. Cercetătoarele clujene E. Mosora și D. Hanga obligă prin publicarea acestu catalog (în bune condiții grafice) la o mai mare implicare în studiul istoriei noastre naționale.

DORU MARTA

Studia universitatis Babeș-Bolyai, Series Historia, 1, 1990, P.112

Confirmând o poziție consolidată în 35 de ani de existență seria *HISTORIA* nr. 1/1990, apărută la *Imprimeria Ardealul* în 1990, continuă o tradiție, de acum consacrată, a Facultății de Istorie din cadrul Universității Babeș-Bolyai, având și de această dată un conținut deosebit de dens și bogat în informații, de o înaltă ținută științifică.

Numărul 1/1990 este axat pe prezentarea unor studii legate de perioada cuprinsă între a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea și de procesele și fenomenele anului 1848, ele urmărind, în ansamblu, o succesiune a fenomenelor din perioada premergătoare evenimentelor revoluționare ale anului 1848, evoluția socială și politică a societății românești, care a făcut posibilă declanșarea și derularea acestor evenimente.

Sunt ilustrative, în acest sens, studiile: *Program național și acțiune socială la românii din Transilvania în secolul XVIII și prima jumătate a secolului al XIX-lea*,